

Metodické poznámky

Veškeré údaje se týkají občanů České republiky a cizinců s trvalým pobytem v České republice, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území České republiky na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území České republiky a cizinců s platným azylem v České republice.

Údaje zahrnují i události (sňatky, narození a úmrtí) českých občanů s trvalým pobytem na území ČR, ke kterým došlo v cizině, a byly zaregistrovány v ČR v termínu, který umožňuje jejich zařazení do statistiky.

Definice demografických událostí a nejpoužívanějších z nich odvozených souhrnných ukazatelů jsou uvedeny na <https://www.czso.cz/csu/czso/pohyb-obyvательства-metodika>.

Věkem (v letech, dnech) se rozumí dokončený věk.

Území okresů vymezuje od roku 2021 zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu. Okresy jsou vymezeny konkrétními správními obvody obcí s rozšířenou působností (viz Vyhláška č. 346/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu). V hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů vymezeny prostřednictvím správních obvodů městských částí obvody, ty však v publikaci zařazeny nejsou.

Kód uvedený v tabulkách za názvem okresu je kódem okresu podle územního číselníku CZ-LAU, kód za názvem kraje je kódem kraje podle klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS.

Publikace obsahuje údaje o počtu a pohybu obyvatel jednotlivých okresů v desetileté časové řadě let 2011–2020, přičemž všechny uvedené údaje se vztahují **k území daného okresu platnému k 1. 1. 2021**. Údaje za jednotlivé okresy jsou tak v čase plně srovnatelné¹.

V uvedeném časovém období došlo k územní změně okresů zákonem č. 15/2015 Sb., s účinností od 1. 1. 2016, který zrušil vojenský újezd (VÚ) Brdy v okrese Příbram a stanovil nové hranice ostatních VÚ. V souladu se změnou územní příslušnosti dotčených katastrálních území došlo ke změně hranic a obyvatelstva okresů Beroun, Příbram, Český Krumlov, Prachatice, Rokycany, Karlovy Vary, Chomutov, Louny, Vyškov, Olomouc, Prostějov a Přerov.

Z okresu Příbram přešla část obyvatel do okresu Rokycany (do obce Skořice) a okresu Beroun (do obce Zaječov). Část obyvatel VÚ Boletice v okrese Český Krumlov byla nově začleněna do okresu Prachatice (do obcí Křišťanov a Ktiš). Obyvatelé VÚ Březina v okrese Vyškov byli nově začleněni do okresu Prostějov (do obcí Krumsín a Otaslavice). Z okresu Karlovy Vary přešla část obyvatel do okresu Louny (do obce Podbořanský Rohozec) a do okresu Chomutov (do obce Radonice). Část obyvatel VÚ Libavá v okrese Olomouc byla nově začleněna do okresu Přerov (do obce Luboměř pod Strážnou).

K 1. 1. 2021 byla provedena změna zařazení obce Čemíky z okresu Nymburk do okresu Kolín, obcí Bukovec, Čečovice, Černovice, Holýšov, Horní Kamenice, Kvíčovice, Neuměř, Štichov a Všekary z okresu

¹ V případě změny územního vymezení okresu v dané časové řadě se proto zde prezentované údaje v letech před touto změnou liší od údajů uváděných v ostatních výstupech demografické statistiky Českého statistického úřadu a veřejné databázi pro daný okres a rok.

Domažlice do okresu Plzeň-jih, obce Harrachov z okresu Semily do okresu Jablonec nad Nisou a obcí Študlov a Valašské Příkazy z okresu Vsetín do okresu Zlín.

Pro výpočet relativních ukazatelů, které udávají počet událostí v přepočtu na 1 000 obyvatel, se využívá tzv. střední stav obyvatel. Za střední stav obyvatel v okrese v kalendářním roce je považován celkový počet obyvatel daného území o půlnoci z 30. 6. na 1. 7. sledovaného roku, který vychází z bilance počtu obyvatel daného území od počátku roku do konce června².

Sňatky jsou tříděny podle místa pobytu ženicha, pokud není uvedeno jinak. Průměrný věk ženicha/nevěsty při sňatku vychází z rozložení absolutních počtů sňatků podle věku ženicha/nevěsty.

Údaje o rozvodech přebírá ČSÚ od Ministerstva spravedlnosti ČR. Rozvody jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů. Délka trvání manželství vychází z data uzavření manželství a data nabytí právní moci rozvodu. Průměrný věk muže/ženy při rozvodu vychází z rozložení absolutních počtů rozvodů podle věku muže/ženy.

Narození jsou tříděni podle místa pobytu matky v době porodu. Do roku 2013 pořadí dítěte reflektovalo všechny děti ženě narozené (včetně mrtvě narozených), od roku 2014 je pořadí zjišťováno pouze u živě narozených dětí a ze živě narozených dětí. Průměrný věk matky při narození dítěte vychází z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matek.

Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné. Na úrovni okresů je pro potřeby této publikace vypočítávána z počtu živě narozených dětí v daném roce tříděných podle ročníku narození ženy a z početních stavů žen příslušných ročníků narození získaných průměrem počátečního a koncového stavu daného roku.

Data o potratech ČSÚ přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Beze změny jsou převzaty také související číselníky (podrobnější číselník rodinného stavu ženy). Územně jsou potraty tříděny podle místa pobytu ženy v době potratu.

Úhrnná potratovost udává průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné. Na úrovni okresů je pro potřeby této publikace vypočítávána z počtu potratů v daném roce tříděných podle ročníku narození ženy a z početních stavů žen příslušných ročníků narození získaných průměrem počátečního a koncového stavu daného roku.

Kojenecká úmrtnost vyjadřuje poměr počtu dětí zemřelých před dosažením 1 roku věku k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Novorozenecká úmrtnost vyjadřuje poměr počtu dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Příčiny smrti jsou kódovány dle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10) a následných aktualizací, vydávaných Světovou

² Bilancován k 1. 7. je jen celkový počet obyvatel, střední stavy podle věku jsou získávány aritmetickým průměrem počátečního a koncového stavu daného roku. Rozdíl součtu středních stavů za jednotky věku a bilancovaného celkového početního stavu je rozpuštěn do vybraných jednotek věku.

zdravotnickou organizací (WHO). Od roku 2011 provádí ČSÚ výběr základní příčiny smrti automatizovaně, pomocí programu (software IRIS).

Do údajů o stěhování (přistěhovalí, vystěhovalí, přírůstek stěhování) jsou zahrnuty změny trvalého bydliště, v případě cizinců i změny přechodného pobytu (viz výše), z obce do obce přes hranice okresu nebo přes hranice ČR. V publikaci jsou uvedeny údaje za stěhování celkem, to znamená v úhrnu za stěhování mezi obcemi ČR a za zahraniční stěhování. Navíc je uvedeno zvlášť i stěhování mezi obcemi uvnitř okresu.

Použité značky v tabulkách:

Pomlčka (-)	na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Tečka (.)	na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
Písmeno (x)	ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

